

Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Катедра української мови імені професора Івана Ковалика

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан філологічного факультету
Крохмальний Р.О.

“31” серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА ХХ СТ.:

СТАН І СТАТУС

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напряму підготовки ___ **0305** Філологія ___

(шифр і назва напряму підготовки)

для спеціальності (стей) **7.030501 українська мова та література**

спеціалізації українська мова та література, середня освіта

університету, факультету Львівський національний університет ім. І.Франка, філологічний
факультет, українське відділення

Львів – 2023 рік

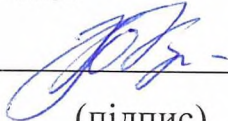
Робоча програма навчальної дисципліни для студентів за напрямом підготовки
0305 Філологія , спеціальністю **7.030501 Українська мова та література** 2023
року

Розробник: _кандидат філологічних наук, доцент Добосевич У. Б.

Робоча програма розглянута на засіданні катедри української мови імені
професора Івана Ковалика

Протокол № 1 від «31» серпня 2023 р.

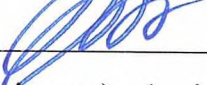
Завідувач катедри Купчинська З.О.

_____ (Купчинська З.О.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

«31» серпня 2023 р

Затверджено Вченою радою філологічного факультету

Протокол № 1 від «31» серпня 2023 р.

«31» серпня 2023 р. Голова
_____ (Крохмальний Р.О.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг (год.)	Всього аудитор. (год.)	у тому числі (год.):			Самостійна робота (год.)	Контрольні роботи (модульні) (шт.)	Розрахунково-графічні роботи (шт.)	Курсові проекти (роботи), (шт.)	Залік (сем.)	Екзамени (сем.)
					Лекції	Лабораторні	Практичні						
	3	5			32							2	
Денна													
Заочна													

Мета та завдання навчальної дисципліни

Предметом є вивчення загальних процесів розвитку української літературної мови ХХ ст.

Основними завданнями курсу є:

- виділити етапи формування української літературної мови у межах ХХ ст. відповідно до історичних та суспільно-політичних умов;
- охарактеризувати основні тенденції у межах кожного часового зрізу;
- окреслити шляхи вироблення лексичного і стильового фондів мови, граматичних і правописних норм;
- визначити місце видатних письменників, учених, церковних, політичних і культурних діячів у літературному мовотворенні.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен

знати:

- предмет, завдання, значення та основні поняття курсу історії української літературної мови,
- періодизацію історії української літературної мови, основні етапи її становлення,
- загальні тенденції формування літературно-писемної мови у межах кожного з періодів
- історію становлення українського правопису
- стан та перспективи дослідження історії української літературної мови

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Перше десятиліття ХХ ст.. у процесах творення української літературної мови. Українська інтелігенція в обороні прав рідної мови. Припинення дії Емського указу після революції 1905р. (2)

Тема 2. Активізація просвітницько-культурного руху українців. Мовні дискусії 1905 – 1907 та 1912 – 1913 рр. та їх роль у становленні української літературної мови. Вироблення критеріїв унормування літературної мови (2)

Тема 3. Розширення сфер уживання української мови та зростання її престижу в добу Визвольних Змагань 1919 – 1920 рр. (2)

Тема 4. Становище української мови de jure і de facto у перші роки радянської влади (1920 – 1923 рр.) (2)

Тема 5. Мотиви та засоби українізації 1925 – 1932 рр., наслідки українізації у процесі творення наукового, офіційно-ділового, публіцистичного стилів української мови (4)

Тема 6. Українська літературна мова у середині ХХ ст. 1933 – 1941 рр. в історії української літературної мови. Політика деукраїнізації. Початки т.зв. “марксистської філології” та її руйнівний вплив на внутрішні закони розвитку української мови (2)

Тема 7. Умови функціонування української мови у 40 – на початку 50-х років. Освітня реформа 1958р. і суспільний статус української мови (2)

Тема 8. Українська літературна мова у другій половині ХХ ст. Друга половина 50 – 60-ті рр. під гаслом “Захистімо українську мову!”. Проблеми української мови в контексті десталінізації суспільства. Мовно-літературно-політична діяльність шістдесятників (2)

Тема 9. Росіянізація як головний напрям радянської ідеології та мовної політики 70 – першої половини 80-х років (2)

Тема 10. Основні тенденції розвитку української мови 90-х років (2)

Тема 11. Сучасний стан та проблеми українського літературного мовотворення, динаміка граматичних та лексичних норм. Літературна норма і усні форми функціонування української мов (2).

Тема 12. Актуальні питання сучасного українського мовознавства. Правописні проблеми. Проект нового правопису 1999 р. та його обговорення(4).

Тема 13. Проект правопису 2018р., аналіз його особливостей (2).

Тема 14. Українська мова в діаспорі. Проблема збереження самобутності української мови при взаємодії з іншими мовами. Особливості наукового стилю. Публіцистика і художня література українською мовою. Стан і перспективи розвитку українського мовознавства в діаспорі (2).

Література

1. Ажнюк Б. Національна ідентичність і мова в українській діаспорі//Сучасність. - 1999. - № 3. - С.128-140.
2. Бідер Г. Українська мова в Габсбурзькій монархії//Мовознавство. – 1997. - №1.
3. Горбач О. Засади періодизації історії української літературної мови й етапи її розвитку// Другий міжнародний конгрес українців. Мовознавство. Доповіді і повідомлення. – Львів, 1993.- С.8-12.
4. Дзюба І. Інтернаціоналізм чи русифікація? – К., 1998.
5. Дзюба І. Українізація та її розгром// Інтернаціоналізм чи русифікація. - Сучасність, 1968. - С.160-168.
6. Жовтобрюх М. Нарис історії українського радянського мовознавства (1918-1941). – К., 1991.

7. Жовтобрюх М. Мова української періодичної преси (кінець XIX – початок XXст.) – К.,1970.
8. Зарецький О. Українські шістдесятники в етнокультурному просторі СРСР// Сучасність. – 1995. - №4. – С.113-125.
9. Історія української мови в конспектах Юрія Кузьменка. - К.,1997.- С.43-84.
10. Касьянов Г. Незгодні: Участь української інтелігенції в русі опору 60-80-х рр.. – К.,1995.
11. Куць О.М. Мовна політика в державотворчих процесах України. – Харків,2004.
12. Лазебник Ю. Світло і тіні у мовній історії України// Літературна Україна. - 1989. - 31 серпня.
13. Лизанчук В. Навічно кайдани кували. - Львів,1995.
14. Лісовий В. Проблема двомовності // Сучасність. - 1999. - № 9. - С.141-145.
15. Мазурик Д. Сучасні тенденції в оновленні лексики української літературної мови// Вісник ЛНУ. Серія філологічна. – Вип..29. – Львів, 2000. – С.177-182.
16. Масенко Л. Альтернативне мовознавство шістдесятників// Українська мова. – 2004. - №2. – С.25-37.
17. Масенко Л. Мова і суспільство. Постколоніальний вимір. – К.,2004.
18. Масенко В. Цензура в підрадянській Україні 20-х років: система, інституції, репресивна політика// Сучасність. - 1997. - №6. - С.81-90.
19. Москаленко А.А. Історія українського правопису (радянський період). - Одеса,1968.
20. Москаленко А.А. Українська літературна мова після Жовтня (загальний огляд). - К.,1965.
21. Муромцева О.Г. Розвиток лексики української літературної мови в другій половині XIX - на початку XXст. - Х.,1985.
22. Німчук В. Доля проекту нової редакції „Українського правопису”// Українська мова. – 2004. - №1. – С.3-25.
23. Прадід Ю. Мовна політика Центральної Ради // Українська мова. – 2002. - №3. С.15-21.
24. Радчук В. Мова в Україні : стан, функції, перспективи// Диво слово. – 2002. - №2. – С.2-5.
25. Смаль-Стоцький Р. Українська мова в Советській Україні. - Нью-Йорк,1969.
26. Статеева В. Українські письменники про проблеми літературної мови та мовознавства кінця XIX - початку XX ст.- Ужгород,1997.
27. Стишов О. Особливості розвитку лексичного складу української мови кінця XXст.(на матеріалі мови засобів масової інформації). – К.,2003.
28. Струганець Л. Динаміка лексичних норм української літературної мови XX ст.. – Тернопіль,2002.
29. Ткаченко О. Українська мова і українська культура// Українська мова. – 2003. - № 1, – С.3-13, № 2. – С.3-22 та №3-4. – С.3-17.
30. Трифонов Р. Роль мовної дискусії початку XX ст.. у процесі формування літературних норм української мови/ Автореф. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук – Харків, 2000.
31. Шевельов Ю. Внесок Галичини у формування української літературної мови. - Львів-Нью-Йорк,1996. - С.27-108.
32. Шевельов Ю. Українська мова в першій половині двадцятого століття (1900-1941). Стан і статус.- Чернівці,1998. - С.113-139.
33. Шляхи лексичного збагачення і оновлення літературної мови// Історія української мови. Лексика і фразеологія. – К.,1983. – С. 559-591.
34. Федик О. Феномен лінгвогіпнозу// Дзвін. - 1991. - № 11. - С.138-142.

